

Adviesnota aan de raad

Raadsvergadering: 12 december
2019
Agendanummer:
Team: OB
Zaaknr: 74768-2019

Onderwerp: Beleidsplan openbare verlichting 2020-2028

Aan de raad

Inleiding

Voor de openbare verlichting is de looptijd van zowel het beleidsplan als het beheer-/onderhoudsplan (voorheen beheerplan genoemd) verlopen. Het beleidsplan 2015-2018 voldoet daarmee niet meer aan de BBV (wettelijke regels begroting).

Het beleidsplan 2015-2018 is geëvalueerd en deze evaluatie vormt de basis van het geactualiseerde beleidsplan. De benodigde financiën zijn onderdeel van dit plan. Na vaststelling van het beleidsplan door de raad zal het beheer-/onderhoudsplan aan het college worden voorgelegd.

Samenvatting van het beleidsplan 2020-2028:

Het doel van openbare verlichting is om, gedurende de duisternis, de veiligheid en leefbaarheid in de openbare ruimte te bevorderen met een laag energieverbruik en tegen economisch verantwoorde kosten. Er wordt gestreefd naar duurzame oplossingen. De functie van de openbare ruimte bepaalt de kwaliteitscriteria van de verlichting.

De gemeente Gemert-Bakel is als eigenaar/beheerder verantwoordelijk voor de verlichting in de openbare ruimten. Hierin is een hoofdtaak weggelegd. De gemeente kan in het kader van het Burgerlijk Wetboek aansprakelijk gesteld worden voor het niet naar behoren functioneren van deze openbare verlichting.

De visie van de gemeente Gemert-Bakel is om terughoudend met verlichting om te gaan volgens het principe “donker tenzij, duurzaam moet”. Dit geldt in het bijzonder voor verlichten in het buitengebied: “Laat het donker donker”.

Preventief, duurzaam, gericht en bewust verlichten zorgt er voor dat onze duisternis beschermd wordt en er energie wordt bespaard. Onze visie op licht biedt kansen voor duurzaamheid. Er wordt naar alternatieven voor verlichting gezocht en er wordt alleen verlichting toegevoegd als die absoluut noodzakelijk is. Onderzocht wordt naar mogelijkheden om energie neutrale openbare verlichting toe te passen.

Bij nieuwe aanleg en vervangingen voldoen we aan de duurzaamheidscriteria en wordt LED-verlichting met dimregime 4a met behoud van verlichtingskwaliteit projectmatig toegepast.

Om risico's te beperken moet de openbare ruimte, en in het kader van dit beleidsplan specifiek de openbare verlichting, voldoen aan de wettelijke kaders die daarvoor zijn gesteld. Relevant zijn de Elektriciteitswet, de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet), de Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION), regelgeving met betrekking tot werken in vervuilde grond en Europese regelgeving aangaande te gebruiken producten.

Aanvullend op de wettelijke en beleidsmatige kaders zijn er nog adviezen, richtlijnen en aanbevelingen die kunnen worden gehanteerd als uitgangspunt voor het Openbare Verlichting (OVL)-beleid. Nationaal zijn er afspraken gemaakt over de energiebesparingsdoelstellingen.

In de gemeente hebben we: 6.549 stuks lichtmasten
6.613 stuks armaturen
6.627 stuks lampen

De vervangingswaarde van de openbare verlichting, inclusief de uitvoeringskosten voor vervanging, in de gemeente is € 9.855.500.

Voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is voor 2020 € 209.196 opgenomen in de begroting. Voor de vervanging is in de begroting investeringsparagraaf opgenomen.

Beslispunten

1. Het beleidsplan openbare verlichting 2020-2028 vast te stellen met bijbehorende evaluatie
2. Het beleidsplan eind 2023 te evalueren en vervolgens aan uw raad voor te leggen
3. In te stemmen met de evaluatie openbare verlichting 2015-2018
4. Een krediet van € 270.000 voor 2019 en € 515.500 voor 2020 te voteren voor de geraamde vervangingsinvesteringen in deze jaren.
5. De 10^e begrotingswijziging 2019 vast te stellen.
6. In afwijking van de Nota Activering, waardering en afschrijving 2017 voor lichtmasten een afschrijvingstermijn van 50 jaar hanteren.

Dit onderwerp komt aan de orde in:

Commissie Ruimte en Mobiliteit d.d. 20 november 2019

Beoogd effect

Het doel is een geactualiseerd en vastgesteld beleidsplan openbare verlichting dat voldoet aan de BBV (wettelijke regels begroting).

Duurzaamheid

Met openbare verlichting willen we ook een bijdrage leveren aan duurzaamheid.

Door:

- verlichting te dimmen volgens het dimregime 4a;
- bij nieuwe verlichtingsplannen en renovaties tot maximaal 70% van de verlichtingsklasse, gekoppeld aan de gemeentelijke gebiedsindeling, te volgen;
- het zo snel mogelijk vervangen van conventionele lampen met een hoog wattage door LED lampen;
- ons te conformeren aan het SER-energieakkoord;
- geen schilderde lichtmasten meer te plaatsen;
- zoveel mogelijk gebruik te maken van herbruikbare/ her te gebruiken materialen;
- het voorschrijven van een erkend verwerkingsbedrijf voor armaturen én masten.

Global Goal 12- verantwoorde consumptie: onder andere het toepassen en handhaven van duurzaamheidseisen en duurzaam/circulair inkopen opgenomen.

Het gemeentelijke beleid op openbare verlichting draagt hieraan bij door duurzaam in te kopen, door het gebruik van 100% groene stroom en de punten uit bovenstaand overzicht.

Argumenten

1.1 Het beleidsplan is geactualiseerd.

Het beleidsplan 2015-2018 is geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie is het plan geactualiseerd: Beleidsplan openbare verlichting 2020-2028.

De visie en uitgangspunten zoals verwoord in het beleidsplan 2015-2018 zijn nog van toepassing. Op onderdelen is het beleidsplan aangescherpt en wordt het gestelde beleid verder doorgevoerd. In bijlage 4 worden de belangrijkste aanpassingen weergegeven.

1.2 De BBV (wettelijke regels begroting) vereist een actueel geldend beleidsplan.

Het beleidsplan openbare verlichting 2015-2018 is niet meer van kracht en wordt geactualiseerd. Het benodigde onderhoudsbudget én investerings-/vervangingsbudget maken onderdeel uit van het plan. Aangezien uw raad het beleid én de (benodigde) financiële middelen vaststelt wordt het beleidsplan aan u voorgelegd.

1.3 Duurzaamheid wordt in het beleidsplan benadrukt.

De visie van de gemeente spreekt het uit: donker tenzij, duurzaam moet.

Deze visie vertaalt zich in: duurzaam inkopen, 100% groene stroom inkopen, het versneld vervangen van conventionele lampen met een hoog wattage, het gebruik van zoveel mogelijk herbruikbare materialen, het conformeren aan het SER-energieakkoord, het plaatsen van niet geschilderde lichtmasten, het gebruik van dimbare LED lampen, het toepassen van dimregime 4A én het verlichten tot maximaal 70% van de verlichtingsklasse, bij alle nieuwe aanleg en renovaties.

2.1 Ontwikkelingen in de openbare verlichting gaan snel

Voor implementatie van de visie en het beleid in de organisatie/uitvoering is een langlopend beleidsplan gewenst. Een lange looptijd van het beleidsplan biedt echter minder ruimte om adequaat en snel in te spelen op deze ontwikkelingen. De evaluatie is een tussenoplossing.

3.1 Evaluatie voor actualisatie geeft meerwaarde aan een nieuw beleidsplan.

Uit een evaluatie komt naar voren of aan het beleid wordt voldaan en wat kan worden verbeterd. Het huidige beleidsplan is opgesteld voor de periode 2015-2018. Het is belangrijk en kan waardevol zijn om het plan te evalueren zodat de uitkomsten meegenomen kunnen worden in een nieuw beleidsplan.

3.2 Uit de evaluatie blijkt dat het beleid nog actueel is en voldoet maar kan worden aangescherpt/uitgewerkt.

De beleidslijn ten aanzien van donker tenzij kan worden aangescherpt tot maximaal 70% van de verlichtingsklasse bij alle nieuwe verlichtingsplannen en renovaties te volgen en het buitengebied* beter te duiden.

Daarnaast is in het beleidsplan opgenomen dat er onbeschilderde palen geplaatst worden en er standaard gedimd wordt volgens dimregime 4a.

*Het buitengebied zoals hier bedoeld komt overeen met het meest recente bestemmingplan buitengebied zoals op ruimtelijke plannen.nl weergegeven.

4.1 Voor de te activeren investeringen in 2019 en 2020 worden kredieten gevraagd.

Voor de vervanging van masten en armaturen zijn al investeringsbedragen in de begroting opgenomen. In de begroting 2019 zijn de uitgaven 2019 echter nog geraamd ten laste van de voorziening groot onderhoud. Vanwege het feit dat deze nu geactiveerd worden, wordt nu een formeel krediet aangevraagd. Het investeringskrediet voor 2020 wordt samen met het beleidsplan alvast aangevraagd om bij aanvang van 2020 snel met de uitvoering te kunnen beginnen.

5.1 De financiële effecten worden via de 10e begrotingswijziging verwerkt in de begroting

Voor het beheersysteem en overige kosten is extra budget voorzien

Het beheersysteem voor de openbare verlichting is nog niet op orde. Om meer grip te krijgen op het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is het noodzakelijk om een goed gevuld en functionerend systeem te hebben. Hier wordt de komende jaren extra op ingezet. Daarnaast zal in 2020 een nieuw contract aangegaan worden. Hiervoor is expertise en inzet nodig van externe (samen met de overige pealgemeenten). Inschrijvingen op het contract bepalen uiteindelijk ook de kosten. Voor deze zaken is in de 10^e begrotingswijziging een verhoging van het exploitatiebudget van € 34.396 opgenomen onder openbare verlichting.

De kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen uit het beleidsplan zijn opgenomen

Het is voortaan verplicht om investeringen openbare verlichting ('maatschappelijk nut') te activeren. Dit houdt in dat de vervangingsuitgaven niet meer direct ten laste van de reserve geboekt worden, maar gekapitaliseerd worden. Om de kapitaallasten van deze investeringen te kunnen dekken worden deze in de begroting opgenomen. De stelpost voor kapitaallasten in de begroting 2020 die hiervoor was opgenomen, vervalt. Deze stelpost was nog gebaseerd op aannames voor wat betreft te vervangen aantallen. Door het kapitaliseren is er de mogelijkheid om de achterstand in vervangingen in de eerste periode van dit beleidsplan in te lopen. De kapitaallasten lopen op en worden geraamd zoals aangegeven is in bijlage 3 Investeringsplan.

Stortingen vervallen en saldo reserve vervanging openbare verlichting valt vrij

Door het verplicht activeren van de investeringen in armaturen en lichtmasten, vervalt de functie van de reserve vervanging openbare verlichting. Hiervoor in de plaats komen de structurele kapitaalslasten zoals onder 5.1 genoemd. De jaarlijkse stortingen van € 291.012 (2020) en € 235.657 voor 2021 en verder in de reserve vervanging lichtmasten en armaturen komen te vervallen.

Daarnaast kan het saldo van deze reserve van ca. € 780.500 vrijvallen in 2019.

Omdat er bij openbare verlichting geen sprake is van groot onderhoud hoeft er ook geen voorziening meer te zijn. Het saldo in de voorziening is nihil. Dus dit heeft geen effect.

6.1 In de vastgestelde notitie uit 2017 is een andere afschrijvingstermijn opgenomen.

In het beleidsplan openbare verlichting 2015-2018 is de afschrijvingstermijn van 50 jaar opgenomen en aangehouden. Dit is per abuis niet verwerkt in de vastgestelde notitie activering. In de notitie uit 2017 is een afschrijvingstermijn voor lichtmasten opgenomen van 40 jaar. Om de afschrijvingstermijn op de werkelijkheid te laten aansluiten wordt deze aangepast.

Kanttekeningen

1.1 Het beleidsplan is voor een periode van acht jaar opgesteld.

Beleidsplannen kunnen vaak voor een lange periode opgesteld worden. Beleid krijgt pas zijn beslag over een langere tijd. De ontwikkelingen met betrekking tot duurzame verlichting (nu LED) en telemanagementsystemen volgen elkaar snel op en de kosten nemen af. Vanwege de nog hoge kosten van modernisering is er voor gekozen om het vorige beleidsplan te actualiseren binnen de eerder beschikbare financiële middelen.

Om eventuele ontwikkelingen tijdig toe te kunnen passen wordt het beleidsplan tussentijds, eind 2023, geëvalueerd.

1.2 Verduurzamen kost (extra) geld.

Het versneld vervangen van conventionele lampen met een hoog wattage is iets minder duurzaam aangezien de lampen nog niet helemaal 'op' zijn.

Het versneld vervangen gaat niet ten kosten van het vervangen van afgeschreven slechte armaturen en masten.

4.1 In 2020 wordt een nieuw contract (oktober 2020) aangegaan

Voor het onderhoud en de vervanging wordt een nieuw contract aangegaan. Hiervoor is wat extra budget opgenomen, maar onzeker is hoe de aanbesteding werkelijk uitpakt.

Financiën

Het voorgestelde besluit leidt tot voordelen in de begroting. Er is een incidenteel voordeel voor de begroting 2019 door het vrijvallen van de reserve vervanging lichtmasten en armaturen van ca. € 780.500. Daarnaast is er een aflopend voordeel voor de begrotingsjaren 2020 en verder. In onderstaande tabel het financieel effect van beleidsplan openbare verlichting voor de begroting:

	2019	2020	2021	2022	2023
extra exploitatielaten voor onderhoud en beheer vanuit beleidsplan openbare verlichting	-	-34.396	-34.396	-34.396	-20.596
kapitaallasten investeringen vervanging lichtmasten en armaturen vanuit beleidsplan openbare verlichting		-20.250	-52.935	-86.512	-115.006
vervallen stelpost kapitaallasten investeringen vervanging lichtmasten en armaturen begroting	-	11.050	69.631	69.631	69.631
vervallen stortingen in reserve vervanging lichtmasten en armaturen	-	291.012	235.657	235.657	235.657
vrijval reserve vervanging lichtmasten en armaturen	780.543				
Saldo begroting (voordeel)	780.543	247.416	217.957	184.380	169.686

Deze wijzigingen zijn opgenomen in de 10^e begrotingswijziging 2019.

De kapitaallasten zijn gebaseerd op de geplande investeringen (zie bijlage 3) uit het beleidsplan openbare verlichting. Onderstaand staatje geeft een doorkijk van de benodigde vervangingsinvesteringen over deze hele beleidsperiode tot en met 2028:

Jaar	Investering Lichtmasten	Investering Armaturen	Investering Totaal
2020	188.000	327.500	515.500
2021	234.000	318.000	552.500
2022	155.000	305.000	460.000
2023	184.000	311.500	495.500
2024	44.000	77.500	121.500
2025	262.000	39.000	301.000
2026	37.000	36.500	73.500
2027	106.000	86.000	192.000
2028	101.000	113.000	214.000

Uitvoering

Nadat het beleidsplan is vastgesteld wordt het beheer-/onderhoudsplan voorgelegd aan het college. Vervolgens wordt het beleid vertaald in het Handboek Ontwerp Openbare Ruimte (HOOR). Betrokkenen bij de uitvoering van projecten/renovaties worden op de hoogte gebracht van de aanpassingen.

Bijlagen

1. Beleidsplan openbare verlichting 2020-2028
2. Evaluatie beleidsplan openbare verlichting 2015-2018
3. Investeringsplan beleid en beheer-/onderhoudsplan openbare verlichting
4. Overzicht aanpassingen ten opzichte van het beleidsplan 2015-2018

Gemert, 29 oktober 2019

het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A.J.L.G. van Oudheusden', written in a cursive style with a horizontal line underneath.

A.J.L.G. van Oudheusden

de burgemeester,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'ing. M.S. van Veen', written in a cursive style with a horizontal line underneath.

ing. M.S. van Veen